

Comarques

Sant Esteve de Llémna amb barretina

► El restaurant Cal Cabrit de Sant Esteve de Llémna és una de les parades gironines de la ruta de micropobles, on els autors van conèixer l'home que el va obrir, ara fa 50 anys, Florenci Torrent. A la fotografia que il·lustra el capítol, aquest home de 84 anys, que deixa anar la frase d'«això, amb Franco no passava», apareix amb la barretina vermella del seu avi, que es posa cada diumenge. La frase li surt quan es lamenta pels impostos, la inseguretat i els robatoris. Després de dècades de feina i amb la seva dona treballant encara a la cuina, destaca que han obert quatre restaurants i que cuinen 150 cabrits cada setmana.

EDU BAYER

EDU BAYER

Vallfogona del Ripollès i l'amor pel bosc

► La veu del boscatà és l'escollida a Vallfogona del Ripollès. En Joan, un home que treballa (és llenyataire) i s'esbargeix al bosc (passejant, caçant, buscant bolets), i que confessa que «a Barcelona hi vaig poc perquè em perdo»; la raó està clara: «no hi tinc arbres de referència». La seva experiència testimonia la crisi d'un sector en

el qual el preu de la fusta no ha canviat en gairebé tres dècades, tal com explica el veí de Vallfogona en un extens capítol del llibre. La narració transmet l'amor d'en Joan pel seu paisatge i per la seva feina, sense menysprear-ne la duresa. Una estima que transmet a la seva filla, de 10 anys, que li pregunta per què talla arbres.

Recerca sobre el territori. El periodista Marc Serena i el fotoperiodista Edu Bayer han recorregut Catalunya a dalt d'una furgoneta per copsar la disparitat de realitats dels pobles més petits, aquells que tenen menys de 500 habitants. La seva visió es recull en el llibre «Microcatalunya», que divendres es va presentar a Girona.

El focus posat en els micropobles

- Un recorregut de 14.000 quilòmetres per 35 comarques i 80 municipis
- Recullen queixes sobre el transport públic, Internet o les lleis centralistes

Pili Turon
GIRONA

REPORTATGE

La recerca, el retrat i la interpretació es troben a la base de la Catalunya dels pobles amb menys habitants, per sota de 500, que han construït el periodista Marc Serena i el fotoperiodista Edu Bayer. Durant set mesos, van recórrer 14.000 quilòmetres i van visitar 80 pobles, conduint una furgoneta Volkswagen California de la dècada dels 80 per 35 comarques. Brunyola, Sant Martí Vell, la Pera, Vilamacolum, Biure, Falgons (Sant Miquel de Campmajor), Mieres, Sant Esteve de Llémna (Sant Aniol de Finestres) i Vallfogona del Ripollès són les parades gironines que es recullen al llibre *Microcatalunya. Un viatge pels pobles més petits*.

Tot va sorgir d'una idea esbojarrada, tal com diuen els mateixos

autors, en la que es van embranchar després de fer un exhaustiu treball de documentació i de recollida de material, que s'ha vehiculat a través d'un web on ara es poden consultar fitxes dels 332 micropobles catalans. Hi ha fotografies i informació que, en part, també és fruit de la interacció amb els veïns –que els han corregit quan ha calgut, apunta Serena.

El procés va començar l'octubre de 2012, quan el diari on treballaven el periodista i el fotògraf (*Público*) va tancar l'edició impresa. L'aventura que s'ha acabat plasmanent en el llibre, a més de recollir-se en un blog a internet, va arrencar el març de 2014.

Marc Serena subratlla que «volem fer una recerca útil, que tingui sentit» i que partia de la seva voluntat de mostrar la realitat dels pobles petits, entre els quals va destacar que «hi ha moltes diferències i casuístiques». Abans de tirar endavant, van contactar amb l'Associació de Micropobles de Catalunya –que en representa un

centenar–, que els ha apadrinat i amb la que han treballat conjuntament; però amb total «independència», matisa el periodista. La creació d'un Verkami durant el recorregut, amb el que van aconseguir la col·laboració de micromecenases, i una disparitat de suports que s'han concretat des d'allotjaments fins al préstec de la mateixa furgoneta amb la que van viatjar han convertit la iniciativa en «un projecte col·lectiu en el que s'han implicat centenars de persones», va explicar Serena.

Objectiu, trencar estereotips

La suma d'experiències i entrevistes fetes als 80 micropobles que han visitat els autors els ha donat material per crear el seu poble particular, on «hi ha un forner, unes noies hippies, pagesos, mestres, botiguers, emprenedors, el que ho passa malament per la crisi...», detalla Marc Serena; qui remarca que a través del seu relat i les imatges capturades per Edu Bayer han volgut «traslladar la com-

Els responsables del projecte, amb la furgoneta que els ha portat arreu de Catalunya. EDU BAYER

EL FOTOPERIODISTA
La càmera d'Edu Bayer reinterpreta personatges i paisatges

► Edu Bayer (Barcelona, 1982) fa un recorregut visual per la Catalunya dels pobles més petits. Col·labora a *The New York Times*, *Le Monde* o *The Guardian*. Ha fet projectes de fotografia documental a Líbia, Birmanïa, Ruanda o el Kurdistan.

EDU BAYER

Vilamacolum en esclat de Festa Major

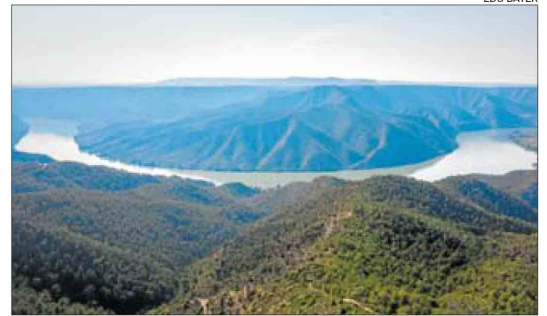
► La furgoneta de Marc Serena i Edu Bayer va arribar a Vilamacolum en plena Festa Major, un context que el periodista descriu gràficament, començant per les restes que donen fe d'una nit de festa i destacant l'ornamentació de la plaça principal del poble o l'estelada de grans dimensions que ocupa la façana de l'ajuntament.

També hi ha la descripció humana, la de les colles de joves que transiten l'estiu de festa en festa major i la relació que s'estableix entre ells al ritme de l'orquestra de torn (Mitjanit, en aquest cas), així com també la implicació de voluntaris i entitats del poble en l'organització dels actes o l'activitat frenètica de la barra del bar.

Quan l'1% de la població esdevé protagonista

► Un 1% de la població catalana, poc més de 80.000 persones, viu en micropobles (mot que el 2016 va quedar tercer en la votació de neologismes que organitza l'Observatori de Neologia del Departament de Traducció i Ciències del Llenguatge de la Universitat Pompeu Fabra i l'Institut d'Estudis Catalans) i és en aquesta minoria en la qual s'han fixat els responsables del projecte Microcatalunya. De fet, el llibre, publicat per una editorial de la Bisbal d'Empordà, és una petita part d'una iniciativa que disposa d'un blog, que conté molta més informació que el volum imprès, i de comptes a les xarxes socials més populars.

EDU BAYER

EL PERIODISTA La narració de Marc Serena construeix un poble particular

► Marc Serena (Manresa, 1983) suma projectes viatgers. El 2010 va recórrer 35 comarques amb transport públic. Als 25 anys, va fer la volta al món per conèixer joves de la seva edat i ho va recollir en un llibre. Després, en va publicar un altre sobre un viatge creuant l'Àfrica tot recollint històries d'amors prohibits.

plexitat d'aquests municipis i trencar estereotips».

El llibre recull una cinquantena dels petits municipis que han conegut, 45 d'ells amb fotografia, amb un ordre molt fidel a la ruta i seguint criteris com ara que totes les comarques hi estiguin presents, que hi hagi paritat entre homes i dones o que hi estiguin representades les diferents classes socials. Serveixi de síntesi l'última frase de la introducció del llibre: «Són persones que ens ajuden a entendre com hem canviat en els últims anys, després d'aquestes riuades, per no dir tempestes, de modernitat».

Marc Serena recorda que el seu editor, Xavier Cortadellas, «diu que és un llibre sobre la post-ruralitat». En opinió del periodista, el treball «hauria de servir per actualitzar el significat de rural».

Un concepte que necessita una revisió perquè, tal com argumenta, «la gent urbana té una imatge que no es correspon a la realitat, bé perquè ho veuen com un paisatge de cap de setmana, bucòlic, per a escapades, bé perquè hi tenen els seus orígens o records ancorats al passat»; i afegeix que, també, perquè aquestes poblacions solen aparèixer als mitjans de comunicació per fets que no tenen res a veure amb elles mateixes –ho exemplifica amb Freginals, que obre el llibre i on el març de 2016 van morir 13 estudiants d'Erasmus en un accident d'autocar.

Una Girona d'alt estànding

Del seu pas per les comarques de Girona, tot i haver conegut realitats diverses, Marc Serena explica que «a l'Empordà hi hem trobat luxe, un alt estànding que no hem

Un viatge per la Catalunya dels pobles més petits

► Les 334 pàgines de «Microcatalunya. Un viatge pels pobles més petits» (Edicions Sidillà, 2016. Col·lecció La Taiala) és el resultat d'un projecte personal, i laboriós, de Marc Serena i Edu Bayer. El volum, que ja va per la segona edició, es va presentar divendres a la Llibreria Ulyssus de

trobat a d'altres llocs; potser s'afegeix – a la Cerdanya o la Vall d'Aran». També els ha «sorrès» la manca de coneixença que les capitals tenen, de vegades, de la seva comarca. «Per exemple, hem trobat molt desconeixement de Figueres respecte dels seus municipis petits», concreta.

D'altra banda, la seva incursió en els micropobles els ha permès comprovar algunes de les seves mancances més flagrants. El periodista explica que «la queixa més habitual» és la inexistència d'una xarxa de transport públic que connecti tot el territori; «un dels reptes pendents d'aquests municipis», conclou. Però els han transmès altres queixes per un servei d'internet deficitari o pel fet que «les lleis segueixen fetes des de Barcelona, amb una òptica centralista».

A l'hora de desenvolupar el seu projecte, un referent d'Edu Bayer i Marc Serena ha estat la sèrie de llibres *Catalunya visió* (1968-74), obra de Josep Vallverdú i Ton Sirera.

Al final, Serena admet que «l'hem acabat imitant més del previst» i enumera un seguit de coincidències: el tipus de càmera utilitzat per Bayer i Sirera, la distància que han mantingut entre el llenguatge fotogràfic i el textual, el gran volum de material que han acumulat o la recerca de paratges oblidats. «Els deien que retraven una Catalunya que se n'anava i moltes vegades hem tingut aquesta sensació», diu Serena. Ara bé, també assenyalava el principal tret diferencial entre ambdós treballs: «Nosaltres ho hem fet, sobretot, des de la mirada periodística».

Girona, amb la presència d'una representant de l'Associació de Micropobles de Catalunya. En realitat, la primera presentació gironina es va fer en un municipi més ajustat a l'essència del projecte, un micropoble que supera de poc els 200 habitants, Vallfogona del Ripollès.